

Lokalna samouprava

MESEČNIK STALNE KONFERENCIJE GRADOVA I OPŠTINA

BROJ 15

OKTOBAR 2006.

Objavljeno kao dodatak
nedeljnika **VREME** br. 823
od 12. oktobra 2006.

NAGRADA ZA NAJBOLJU PRAKSU Arilje, Koceljeva, Palilula (Niš)

U ovom broju govore:

Karin Salerno

**Direktorka
SDC-a
za Srbiju**

Predrag Mijić

**Predsednik
Opštine
Čoka**

Žigfrid Brenke

**Šef
projekta
GTZ-a**

TEMA BROJA: UČEŠĆE GRAĐANA U JAVNOM ŽIVOTU NA LOKALNOM NIVOU

IZVEŠTAJ

Peta sednica Predsedništva SKGO

Peta sednica Predsedništva SKGO, kojoj je predsedavao Željko Ožegović, predsednik Opštine Novi Beograd, održana je 13. septembra 2006. godine u Beogradu. Na ovoj sednici je u duhu prethodnih doneto više značajnih odluka, preporuka i zaključaka, kao i inicijativa prema centralnim organima vlasti

- 2 **IZVEŠTAJ:** Sednica
Predsedništva SKGO
- 4 **INTERVJU:** Karin Salerno,
direktorka SDC-a
- 5 **PREPORUKA
PRESEDNIŠTVA SKGO:**
O učešću građana u
javnom životu
- 6 **INTERVJU:** Predrag Mijić,
predsednik Opštine Čoka
- 7 **DODELA NAGRADA:**
Najbolji primeri iz prakse
- 9 **KOMUNALNO:**
Ujednačavanje regulative
o otpadu
- 10 **U POSETI NORVEŠKOJ:**
U zemlji irvasa
- 11 **U RUSIJI:** Ugovor o
bratimljenju
- 12 **STUDIJSKE POSETE:**
Ko je domaćin, a ko gost
- 13 **RODNA RAVNOPRAVNOST:**
Ženska prava u Vojvodini
- 14 **PROJEKTI:** Exchange
INFORMATIVNO:
– Komisija za finansiranje
lokalne samouprave
– Odbor za smanjenje
siromaštva

Kako je i poznato, na svojoj Četvrtoj sednici, Predsedništvo SKGO-a je u skladu sa zakonskim rešenjima pozvalo svoje članice da istaknu kandidature za članstvo u Komisiji za finansiranje lokalne samouprave i dalo mandat predsedniku i generalnom sekretaru SKGO-a da poštujući unapred utvrđene kriterijume predlože članove pomenute Komisije. Predlog odluke je na ovoj sednici razmatran i uz nekolicinu konstruktivnih sugestija, doneta je Odluka kojom je imenovano pet od ukupno 11 članova Komisije za finansiranje lokalne samouprave. Još jedna odluka doneta na osnovu odluke sa prethodne sednice jeste ona o proširenju Saveta za evropske integracije SKGO-a sa još dva člana. U cilju ravnopravnije teritorijalne zastupljenosti i rodne ravnopravnosti, Predsedništvo je proširilo Savet imenujući za članove predsednice opština Negotin i Šabac.

Na ovoj sednici pokrenute su inicijative Odbora za energetska efikasnost SKGO-a za izmene zakona o energetici i donošenje podzakonskih akata o obavezama lokalne samouprave koje proizlaze iz ovog zakona, inicijativa Odbora za zaštitu životne sredine SKGO-a da se 2007. godina proglasi godinom zaštite životne sredine što je jednoglasno usvojeno i obnovljena inicijativa za ratifikaciju Evropske povelje o lokalnoj samoupravi pred Narodnom skupštinom i Vladom Republike Srbije. Na dnevnom redu sednice našao se i predlog za usvajanje dokumenta o neposrednom učešću građana u javnom životu na lokalnom nivou. Ovaj dokument nastao je kao proizvod aktivnosti na

projektu "Podrška jačanju građanskog učešća" koji SKGO sprovodi uz stručnu i finansijsku podršku Švajcarske agencije za razvoj i saradnju (SDC). Predsedništvo je usvojilo ovaj dokument i Preporuku. Usvajajući ove predloge, Predsedništvo je ukazalo na značaj neposrednog učešća građana, pružilo predloge organima centralne i lokalne vlasti za reformu postojećeg stanja i pozvalo Vladu na izradu buduće nacionalne strategije/politike. Tema koja je izazvala najviše reakcija bila je promena Procedure za imenovanje članova delegacije Republike Srbije u Kongresu lokalnih i regionalnih vlasti Saveta Evrope, shodno zaključku Vlade Republike Srbije. Pošto su iznete ozbiljne rezerve u odnosu na promenu Procedure Saveta Evrope i ukazano na nesklad sa procedurama za imenovanje članova Saveta Evrope, Predsedništvo je usvojilo predložene zaključke i utvrdilo predlog SKGO-a za imenovanje članova delegacije u Kongresu lokalnih i regionalnih vlasti Saveta Evrope, pritom vodeći računa o svim relevantnim kriterijumima.

Na kraju sednice članovi Predsedništva upoznali su se sa konceptom godišnjeg okupljanja, kojim se predviđa da godišnje okupljanje članica SKGO-a zameni Nacionalna konferencija koja će, većim delom, biti posvećena temi građanskog učešća. Ova konferencija pružila bi članicama SKGO-a priliku da se upoznaju sa ostalim projektima SKGO-a, ali i sa primerima dobre prakse drugih opština. Detaljan koncept Nacionalne konferencije biće razrađen u narednom periodu.

DARKO DRNDIĆ, SKGO

Mesečnik "Lokalna samouprava" je izdanje Stalne konferencije gradova i opština i redovan je dodatak nedeljnika "Vreme". Ovaj dokument izrađen je uz finansijsku pomoć Evropske unije/EAR – Programa podrške opštinama Istočne Srbije, SIDA – Švedske agencije za međunarodni razvoj, UNDP/CBF – Programa za razvoj Ujedinjenih nacija/Jačanje kapaciteta Stalne konferencije gradova i opština i GTZ – Nemačke organizacije za tehničku saradnju. Za stavove izražene u ovom časopisu jedino je odgovorna Stalna konferencija gradova i opština i oni ni u kom slučaju ne odražavaju stavove EU, EAR, SIDA, UNDP/CBF niti GTZ.

STALNA KONFERENCIJA GRADOVA I OPŠTINA, Makedonska 22, Beograd, tel/fax: 011/3223-446, e-mail: secretariat@skgo.org, <http://www.skgo.org>
Uređuju: Svetlana Babić i Biljana Vasić, Fotografije: Aleksandar Anđić i SKGO, Grafička postavka: Vreme, Štampa: Rotografika, Subotica

Kanali za neposredno odlučivanje

Piše:
ĐORĐE STANIČIĆ,
generalni
sekretar SKGO

Pravo građana da neposredno odlučuju o važnim pitanjima lokalnog života jedno je od najvažnijih i svakako najstarijih demokratskih prava. Neposredno odlučivanje građana o životu lokalne zajednice bilo je jedan od osnovnih principa još u antičkoj Grčkoj. U moderno vreme ovaj univerzalni princip promovisan je u mnogim dokumentima međunarodnih organizacija, vlada, parlamenata, jedinica lokalne samouprave ili nevladinih organizacija. Poseban angažman u promovisanju neposrednog učešća građana učinjen je u okviru najstarije insitucije moderne Evrope – Saveta Evrope. Prilikom izrade Evropske povelje o lokalnoj samoupravi, sastavljajući su imali u vidu to *da je pravo građana da učestvuju u vođenju javnih poslova demokratski princip koji važi u svim zemljama, članicama Saveta Evrope*. Isticanje ovog principa bilo je samo prvi korak preduzet u okviru ove organizacije, kasnije dalje unapređivan kroz niz dokumenata od kojih je svakako najvažniji Preporuka 19 (2001) “Učešće građana u javnom životu na lokalnom nivou”, Komiteta ministara Savete Evrope.

Već dugi niz godina prisutno je uverenje da je jačanje učešća zajednice i pojedinaca u donošenju odluka od višestruke koristi za samo društvo. Danas i donosioci političkih odluka sve više postaju svesni značaja i vrednosti koje podela odgovornosti sa građanima može da donese. Neposredno uključivanje građana u formulisanje određene politike utiče na to da ta politika i odluke koje iz nje proističu imaju podršku i razumevanje samih članova zajednice. Osim toga, odluke koje su proizašle iz saradnje lokalnih organa i građana potpunije odgovaraju potrebama građana. Uključivanje građana osnažuje njihova znanja i informisanost, ali i sposobnost da budu aktivni članovi društva. Kroz aktivnu saradnju sa građanima i lokalni organi proširuju svoju informisanost, grade poverenje i strateško savezništvo sa građanima u lokalnoj zajednici. Kvalitetna saradnja između građana i lokalnih organa konačno doprinosi kvalitetu odluka koje se donose, daje im veći legitimitet i osigurava njihovo bolje ostvarivanje.

Vrednosti koje proizlaze iz neposrednog uključivanja građana osnovni su pokretač aktivnosti Stalne konferencije gradova i opština (SKGO) u okviru projekta “Podrška jačanju građanskog učešća na lokalnom nivou”. Veliki značaj za kvalitetno ostvarivanje ciljeva ovog projekta ima finansijska i stručna podrška Švajcarske agencije za razvoj i saradnju (SDC), ali i značajno iskustvo njihove države na polju lokalne demokratije. Stalna konferencija gradova i opština prepoznala je i značaj, ali i slabu zastupljenost neposrednog uključivanja građana u našim lokalnim zajednicama. Upravo zato, promocija ovih principa, unapređivanje učešća građana i stvaranje dugoročne nacionalne politike osnovni su ciljevi ovog projekta.

Ključni rezultat dosadašnjih aktivnosti jeste dokument o neposrednom učešću građana u javnom životu na lokalnom nivou i preporuka predsedništva SKGO-a koja se zasniva na zaključcima ovog dokumenta. Ovaj veoma važan dokument proizvod je rada Radne grupe za jačanje građanskog učešća, doprinosa domaćih i stranih eksperata i predloga proisteklih iz javne rasprave. Osnovni principi istaknuti u ovom dokumentu jesu otvorenost lokalnih organa, dijalog i podela odgo-

vornosti sa građanima. Cilj ovog dokumenta jeste da predloži reformu postojećeg pravnog okvira i prakse, ali i da ukaže Vladi Republike Srbije na potrebu stvaranja dugoročne nacionalne politike. Dva osnovna elementa nacionalne politike jesu podizanje svesti građana o značaju njihovog učešća i njihove odgovornosti za život lokalne zajednice i razvijanje pravnog i političkog sistema i političke kulture koji će promovisati kako na lokalnom tako i na nacionalnom nivou, neposredno učešće građana u javnom životu i odlučivanju.

Kao što se i ističe u ovom dokumentu, osnova za stvaranje dugoročne nacionalne politike jeste **otvorenost** lokalnih organa i obezbeđivanje građanima prava na pristup informacijama od javnog značaja, konsultovanje – **dijalog** između građana i izabranih predstavnika i osiguranje **podele odgovornosti** i prava građana da direktno učestvuju u donošenju odluka važnih za budućnost njihove zajednice. Iskustvo drugih zemalja, ali i primeri prakse iz naših opština pokazali su da na ovaj način donete odluke imaju veću podršku građana, lakše se sprovedu, a osigurana je i transparentnost rada lokalnih vlasti. Time što sam odlučuje o pitanjima koja ga se neposredno tiču, građanin prestaje da bude samo glasač, već postaje subjekt lokalnog javnog života.

Da je građanin važan element lokalne politike, može se najjasnije uočiti zahvaljujući delovanju nevladinog sektora i drugih građanskih udruženja u lokalnoj zajednici. Naime, ove organizacije uglavnom okupljaju građane koji su svesni i spremni da ulože svoja znanja, sposobnosti i iskustva kako bi, u saradnji sa lokalnim vlastima, obezbedili kvalitetniji život svojim sugrađanima. Zahvaljujući tome, drugi građani uvidaju da njihovo angažovanje u lokalnoj zajednici ima smisla i to ne samo zato što sami utiču na donošenje odluka koje se njih direktno tiču, već i zato što vlast koju su sami izabrali na ovaj način približavaju sebi i obezbeđuju njenu stabilnost i kvalitetniji rad. Rad nevladinog sektora najviše se ispoljava kroz zalaganje za prava ugroženih i osetljivih grupa građana; ove organizacije sposobne su da najjasnije artikuliraju njihove zahteve i potrebe. Stoga, dokument koji je proizvod prve faze projekta, “Podrška jačanju građanskog učešća na lokalnom nivou”, upućuje na značaj saradnje lokalnih vlasti i nevladinih organizacija sa teritorije opštine. Kapaciteti, znanja i iskustva vlasti i građana se na ovaj način udružuju i usmeravaju ka zajedničkom cilju: napretku i razvoju lokalne zajednice.

Na kraju, da zaključimo citirajući ovaj veoma značajan dokument. *Otvorenost, dijalog i podela odgovornosti neumitno vode ka izgradnji dugoročnog partnerstva između građana i lokalnih organa vlasti... Zato, koji god i kakav god metod ili kanal koristile jedinice lokalne samouprave u Republici Srbiji za neposredno uključivanje građana, uvek treba da imaju na umu da samo dobro informisan i redovno konsultovan građanin može dati svoj pun doprinos u podeli odgovornosti i biti pravi partner u ostvarivanju boljeg života u lokalnoj zajednici. Zbog toga, osnovni cilj svake lokalne i druge vlasti treba da bude izgradnja zajednice kompetentnih i svesnih građana koji će biti spremni da u potpunosti preuzmu svoju ulogu u društvu.*

INTERVJU: KARIN SALERNO, DIREKTORKA ŠVAJCARSKE KANCELARIJE ZA SARADNJU U SCG

Participacija je glavni tok

“Građansko učešće u opštinama je vektor povezivanja različitih etničkih grupa u procesima, što je naročito važno u multietničkoj sredini kakva je Srbija”

Švajcarska kancelarija za saradnju (SDC), odnosno Vlada Švajcarske posredstvom SDC-a, prisutna je već niz godina u Srbiji gde realizuje različite projekte, o kojima smo pisali u nekoliko navrata. Povod za razgovor sa Karin Salerno, direktorkom Švajcarske kancelarije za saradnju u SCG, bio je učešće građana u javnom životu na lokalnom nivou, o čemu smo već takođe ranije pisali.

LOKALNA SAMOUPRAVA: U kojim oblastima su ostvarene komunikacija i saradnja između Srbije i Švajcarske i na kom nivou?

KARIN SALERNO: Projekti iz domena lokalne samouprave su među najznačajnijim u okviru strategije saradnje između naših zemalja. Radimo u četiri oblasti: obrazovanje, lokalna samouprava, razvoj privatnog preduzetništva i javna infrastruktura. U sektoru lokalne samouprave realizujemo nekoliko projekata. Najpre, cilj Programa podrške opštinama (počeo 2002) u koji je uključeno šest opština, Užice, Požega, Kraljevo, Čačak, Arilje i Čajetina, jeste poboljšanje usluga građanima na opštinskom nivou, unapređenje kapaciteta i prakse lokalne administracije i menadžmenta, i promocija građanskog učešća. Nedavno smo započeli realizaciju sličnog novog projekta sa EAR-om u regionu Sandžaka u koji je uključeno šest opština, od kojih su četiri finansirane iz budžeta Evropske komisije, a dve opštine finansira SDC. Program podrške sandžačkim

opštinama, koji implementira UNDP, takođe se odnosi na lokalne vlasti, podizanje nivoa kapaciteta, strateško planiranje, planiranje budžeta, monitoring, formulisanje predloga za projekte... Odluka SDC-a da pruži podršku opštinama u regionu Sandžaka doneta je pre tragičnog događaja na izborima. Sandžak je osetljivo političko područje i mi u Švajcarskoj verujemo da je bolje biti prisutan na teškom i politički nestabilnom terenu, i zato smo ovde. U Novom Pazaru smo već radili ranije, a fokus novog SDC-ovog projekta su druge opštine ovog regiona. Pored toga, projektom je predviđeno i učešće građana u svim ovim procesima. U osnovi, građansko učešće postaje skoro glavni tok u svim našim projektima.

Započeli ste nove projekte u opštinama Čačak i Arilje. O čemu se tu radi?

Nedavno smo započeli i projekat u dve opštine baziran na zahtevima lokalnih vlasti i civilnog društva za izgradnju mehanizama i platforme za diskusiju o temama važnim za lokalnu zajednicu i načinima finansiranja projekata. Naime, Čačak i Arilje su uspostavili budžetsku liniju u okviru svog godišnjeg budžeta za projekte civilnog društva. Međutim, način na koji su projekti odabrani, na osnovu kojih kriterijuma i po kojoj proceduri nije dovoljno transparentan. Mi pomažemo tim opštinama da uspostave procedure, definišu ciljeve i učine ih transparentnim, ali pomaže-

mo i nevladinim organizacijama da formulišu predloge za projekte kako bi mogli da apliciraju za fondove koje finansiraju opštine i SDC zajedno – 50 odsto SDC, a 50 odsto opštine.

Projekat “Podrška jačanju građanskog učešća na lokalnom nivou” ulazi u drugu fazu realizacije. Šta se očekuje dalje?

Projekat koji realizujemo zajedno sa Stalnom konferencijom gradova i opština “Podrška jačanju građanskog učešća na lokalnom nivou” važan je zato što pokušavamo da definišemo politiku i način građanskog učešća, mehanizme i procedure na lokalnom nivou. Javne rasprave Nacrta dokumeta “Neposredno učešće građana u javnom životu na lokalnom nivou” održane u opštinama izuzetno su važne jer smo dobili povratne informacije iz ugla različitih učesnika. To je veoma značajno kako bismo bili sigurni da ono što je proizašlo iz prve faze realizacije projekta – dokument “Neposredno učešće građana u javnom životu na lokalnom nivou” sa preporukama nacionalnim i organima jedinica lokalne samouprave – bude autentično i da ne dolazi samo iz jednog ugla, SKGO-a ili iz ugla opštinskih vlasti, već da se unesu i preporuke civilnog sektora, privatnog sektora i ostalih... U sledećoj fazi projekta radićemo na implementaciji preporuka. Veoma je važno postići raznovrsnost etničkog i kulturnog identiteta u procesima i mehanizmima građanskog učešća u opštinama. Ako pričamo o manjinama, važno je da budu zastupljene sve etničke grupe u procesima. Građansko učešće u opštinama je vektor povezivanja različitih etničkih grupa u procesima, što je naročito važno u multietničkoj sredini kakva je Srbija.

Na samom početku, građani i lokalna samouprava nisu imali predstavu o tome šta se od njih očekuje...

Na samom početku projekta radili smo istraživanje o građanskom učešću u srpskim opštinama: šta ono znači lokalnim vlastima i građanima. Zaključili smo da postoji ogroman

Decentralizacija po rođenju

“Švajcarci aktivno učestvuju u javnom životu, bez obzira na to što je u Švajcarskoj postignuta gornja granica – građani nisu više tako zainteresovani da iznose svoje mišljenje na svaka dva meseca na referendumima ili za glasanje. Neophodno je da se postigne balans, jer neke odluke moraju da donesu političari koje smo izabrali a neke druge bi trebalo podeliti sa građanima, čije mišljenje treba uvažiti. Švajcarci su rođeni decentralizovani, a kasnije smo formirali centralnu vladu”, objašnjava Karin Salerno, direktorka Švajcarske kancelarije za saradnju u SCG.

jaz između građana i lokalnih vlasti. Lokalne vlasti uglavnom ne zanima šta građani žele, pa zato ne traže njihovo mišljenje i ne očekuju nikakvo učešće građana. S druge strane, građanima nije stalo šta je urađeno na lokalnom nivou. Postojao je nedostatak interesovanja i dijaloga i sa jedne i sa druge strane. Naravno, ne možemo da generalizujemo taj zaključak na sve opštine, jer postoje lokalne zajednice koje imaju veoma dobru praksu dijaloga sa građanima. Dobili smo motivaciju da pomognemo opštinama i svi koraci koji su potom usledili – nacionalna konferencija o građanskom učešću i javne debate – bili su u funkciji dijaloga sa građanima.

Kada će biti održana druga nacionalna konferencija o građanskom učešću, takođe u organizaciji SKGO-a i SDC-a?

Biće održana u decembru, kada planiramo da pozovemo predstavnike švajcarskih opština – gradonačelnike, članove opštinskih veća i predstavnike civilnog sektora – okupljene oko jednog zajedničkog projekta o kojem će razgovarati sa srpskim predstavnicima lokalne samouprave. Pozvaćemo i predstavnike dvojezičnih opština u Švajcarskoj (nemački i francuski), kako bismo čuli njihova iskustva, ideje i predloge. Na konferenciji će biti predstavljen dokument o neposrednom učešću građana u javnom životu na lokalnom nivou kao generalni koncept, i razgovaraće se o glavnim temama: otvorenosti, dijalogu i učešću građana. Na prvoj konferenciji o građanskom učešću pozvali smo bugarske stručnjake koji su govorili o forumu, obliku participacije različitih grupa ljudi u ovoj zemlji. Važno je napomenuti da je forumski pristup u Bugarskoj primenjivan i prilikom rešavanja drugih problema na različitim nivoima vlasti, nezavisno od pomoći švajcarske vlade. To je veoma važno – da se pro-

cesi nastavlja i bez naše pomoći. To je cilj, jer mi nećemo biti ovde zauvek...

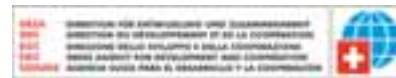
U drugoj fazi realizacije projekta, posle predstavljanja dokumenta, potvrdićemo se da preporuke o učešću građana postanu zakon na lokalnom i centralnom nivou. Nastavićemo sa implementacijom ovog dokumenta na lokalnom nivou. Nezavisno od ovog projekta, nastavljamo sa projektom gasovoda, ali nastojaćemo i da pomognemo opštinama da budu tehnički i ljudski spremne za investicije iz EU-a koje uskoro dolaze u Srbiju.

Možete li nam reći nešto više o projektima SDC-a iz oblasti kulture i nauke?

Ovi programi su deo regionalnog programa SDC-a. Što se tiče nauke, programi se realizuju u saradnji sa Nacionalnom fondacijom za nauku i istraživanja u Švajcarskoj, i u saradnji sa lokalnim naučnim institucijama: univerzitetima, istraživačkim javnim i privatnim organizacijama. Mi spajamo naučnike – švajcarske i srpske, a često dovodimo i trećeg naučnika iz regiona kako bi radili na zajedničkoj temi. Tako se jačaju regionalne i naučne veze između naučnika. U oblasti kulture saradjujemo sa fondacijom Pro Helvetia, koju finansira SDC, odnosno švajcarska vlada. Jedan od većih programa ove fondacije prevashodno se odnosi na pokušaj identifikacije partnera u ovoj oblasti, dok je drugi manji i odnosi se na promociju i podršku lokalnoj kulturi. To nije prosto prenos švajcarske kulture u Srbiju (mada postoji kulturna razmena i švajcarski umetnici dolaze u Srbiju), već je to specifična podrška lokalnim srpskim umetnicima kojima je podrška potrebna.

Pored toga, radite na podršci obrazovnom sistemu i privatnom preduzetništvu, zar ne?

U oblasti ekonomije realizujemo Program

podrške privatnom preduzetništvu kroz četiri komponente: trgovinu, finansije, uslove i privatno preduzetništvo na lokalnom nivou, dok u oblasti obrazovanja saradjujemo sa Ministarstvom prosvete i sporta. Na ovim projektima (kao i u svim drugim) SDC pokušava da promoviše participativan pristup, što znači uključivanje svih aktera na svakom koraku razvoja programa. Takav pristup primenili smo prilikom definisanja strategije naše korporacije: pozvali smo predstavnike vlasti na centralnom i lokalnom nivou, akademske predstavnike i predstavnike iz privatnog i nevladinog sektora da učestvuju i daju nam povratnu informaciju. Jer, ako želite da napravite nešto korisno i važno morate da dobijete povratnu informaciju od ljudi.

Krajem septembra održali smo trodnevnu radionicu participativnog planiranja za osnivanje novog projektnog centra pri Ministarstvu prosvete i sporta. Ideja za osnivanje centra prvenstveno se sastoji u podizanju kapaciteta samog ministarstva, unapređenju budžetskog planiranja i monitoringu, i uključivanju u proces integracije u EU. Druga komponenta je decentralizacija – da prave odluke budu donete na pravom mestu. Treća komponenta je podrška ministarstvu u procesu umrežavanja. Pozvali smo opštine, skupštinske predstavnike, predstavnike škola, regionalnih centara i, naravno, ministra obrazovanja i članove Nacionalnog obrazovnog saveta i rezultat uskoro očekujemo. Pokrenute su neke teme o kojima smo se dogovorili i proces planiranja je u toku. Kao i u projektu učešća građana u odlučivanju, važno je da se uspostave mehanizmi...

BILJANA VASIĆ

Preporuka Predsedništva Stalne konferencije gradova i opština o neposrednom učešću građana u javnom životu na lokalnom nivou

Polazeći od Evropske povelje o lokalnoj samoupravi, Preporuke 19 (2001) "Učešće građana u javnom životu na lokalnom nivou", Komiteta ministara Saveta Evrope;

Prihvatajući dokument o neposrednom učešću građana u javnom životu na lokalnom nivou, koji je izradila Radna grupa za jačanje građanskog učešća Stalne konferencije gradova i opština;

Svesno da je neposredno učešće građana u procesu upravljanja osnovno pravo u demokratskom društvu;

Svesno da je ključni kvalitet demokratskog društva sloboda svakog njegovog člana da učestvuje u javnom životu i daje svoj doprinos ostvarivanju boljeg života i opšteg napretka;

Svesno da samo dobro informisani, adekvatno i pravovremeno konsultovani građani mogu biti učesnici u direktnom odlučivanju i mogu dati svoj puni doprinos u podeli odgovornosti sa svojim predstavnicima u organima jedinica lokalne samouprave;

Svesno da neposredno učešće građana ne može biti i nije zamena za pred-

stavničku demokratiju, već je sa njom komplementarno i njena je prirodna dopuna koja može pomoći jačanju demokratske legitimnosti političkih odluka, povećanju otvorenosti procesa donošenja odluka i većem učešću birača u političkom procesu;

Svesno da neposredno učešće građana u javnom životu na lokalnom nivou u Republici Srbiji nije dovoljno razvijeno i da postoji potreba unapređenja pravnog okvira i prakse;

Predsedništvo Stalne konferencije gradova i opština poziva Vladu Republike Srbije da usvoji nacionalnu politiku za neposredno učešće građana u javnom životu na lokalnom nivou, koja bi uključivala:

- jačanje svesti u društvu o potrebi većeg neposrednog učešća građana u javnom životu na lokalnom nivou, posebno potrebe i koristi saradnje organa i javnih službi sa nevladinim organizacijama;
- unapređivanje prakse, posebno širu afirmaciju direktnog učešća građana u odlučivanju putem referenduma i građanske inicijative i upotrebe novih oblika informisanja i konsultovanja građana;

nastavak na sledećoj strani

Zborovi građana suština

“Dokumentom su obuhvaćeni oblici uključivanja građana koji su “nepopularni” – zborovi građana – jer imaju prizvuk socijalizma”

Jedan od predstavnika lokalne vlasti koji je učestvovao u izradi Nacrta dokumenta o učešću građana u javnom životu na lokalnom nivou u okviru radne grupe SKGO-a, bio je i Predrag Mijić, predsednik Opštine Čoka. Ova multinacionalna opština spada u male opštine (13.800 stanovnika) i većinski je naseljena stanovništvom mađarske nacionalnosti (56 odsto Mađari, 30 odsto Srbi).

LOKALNA SAMOUPRAVA: Dokument o građanskom učešću uskoro će biti predstavljen i širem krugu javnosti. Kako je tekla izrada tog dokumenta?

PREDRAG MIJIĆ: Bilo je to zanimljivo iskustvo za mene, jer sam iz sasvim druge profesije (veterina) ušao u politiku i izabran sam

TV politika na lokalnu

“Najveći problem, prema mom mišljenju, je to što se “televizijska” politika vodi i na lokalnom nivou. I onda, imate situaciju da petnaestoro ljudi, koji bi trebalo da razgovaraju o poboljšanju života u svojoj sredini, najčešće vode političke rasprave. Projekti prolaze ili propadaju zato što to neko podržava ili ne. Ja mogu da razumem da se neko protivi tome da uređivačka politika opštinskih novina bude jednostrana, ali ne mogu da razumem to da se neko protivi tome da upošte imamo novine! To umanjuje interesovanje svih građana da se bave politikom na lokalnu. Takođe, vođenju TV politike na lokalnu dojmeneo je proporcionalni izborni sistem u kojem postoje neka sela koja upošte nemaju svoje predstavnike”, kaže Mijić.

na mesto predsednika opštine. U radnoj grupi sam bio predstavnik Predsedništva SKGO-a i predstavnik malih opština. Osnovni problem opština je usaglašavanje propisa i pravila ponašanja malih i velikih opština. Sa izradom dokumenta počeli smo posle istraživanja Stratedžik marketinga koje nam je dalo dovoljno podataka o tome na koji način se građani informišu o dešavanjima na lokalnom nivou. Začudio me je podatak da oko 30 odsto ljudi i dalje informacije dobija usmenim putem, što znači da je informisanost prvi uslov da bi se građani uključili u celu priču. Najinteresantnije od svega bilo je to što su u Radnoj grupu bili ljudi koji su sa različitih strana gledali na problem: naučni pristup imao je profesor Bogoljub Milosavljević, opštinske uprave predstavljali su iskusni načelnici, a sa svog aspekta govorili su predstavnici nevladinih organizacija.

Kakav je karakter tog dokumenta?

Ono na čemu sam insistirao jeste da dokument bude opšteg karaktera, odnosno da ne ulazimo u detalje jer svaka posebna oblast zahteva detaljniju razradu – od uloge mesnih zajednica do nekog drugog načina organizovanja građana. Ostavili smo prostora da se sagledaju sve mogućnosti uključivanja građana, što ne podrazumeva da sve opcije moraju da bude upotrebljene jer svaka sredina ima svoje specifičnosti... Najčešći oblik uključivanja građana u Švajcarskoj je referendum, ali mislim da smo mi još daleko od toga jer nemamo te navike i mehanizme. S druge strane, dokumentom su obuhvaćeni oblici uključivanja građana koji

Tri živa dobošara

“Kod nas u Čoki ne postoji nikakav način informisanja građana, u martu smo izdali prvi broj informativnog biltena Skupštine opštine, jer nam Zakon o informisanju onemogućava da budemo osnivači lokalnih novina. Srbija iz Beograda sasvim drugačije izgleda od Srbije iz Čoke, nas retko neko nešto pita. Naime, niko nema interes da otvori novine, ne možemo da osnujemo ni radio, ali zato imamo tri živa dobošara koji zarađuju za život javljajući vesti od čoška do čoška: 52 čoška za 500 dinara. To je jedini naš način komunikacije sa građanima u XXI veku. Imamo dobošara i internet, a između ništa. Da bi neko bio uključen, treba da bude i informisan – stvarno ne znam da neko čita službeni list Opštine Čoka. Zbog toga i organizujemo Festival dobošara “Od doboša do interneta”, kako bismo skrenuli pažnju na ovaj problem. Ovaj festival organizuje nezavisna omladinska organizacija Aktiv, i to je jedan od načina uključivanja mladih u javni život”, kaže predsednik Opštine Čoka.

su “nepopularni” jer imaju prizvuk socijalizma – zborovi građana – a suštinski su važni za participativnu demokratiju, jer su obavezu-

nastavak sa prethodne strane

- unapređivanje pravnog i političkog okvira za neposredno učešće građana u javnom životu na lokalnom nivou, posebno Zakona o lokalnoj samoupravi i Zakona o referendumu i narodnoj inicijativi;
- dalju decentralizaciju i jačanje položaja jedinica lokalne samouprave, posebno prava na sopstvenu imovinu;
- izmenu postojećeg lokalnog izbornog sistema i uvođenje sistema izbora odbornika u gradskim i opštinskim skupštinama koji će ojačati ravnomerniju predstavljenost geografskih celina i posebnih zajednica u skupštinama gradova i opština;
- unapređivanje mesne samouprave, posebno položaja mesne zajednice kao interesne zajednice od velikog značaja za građane;

Predsedništvo Stalne konferencije gradova i opština poziva organe jedinica lokalne samouprave da, u cilju jačanja neposrednog učešća građana u jav-

nom životu i izgradnje partnerstva sa njima, usvoje odgovarajuće akte i razvijaju politiku i praksu koje bi uključivale:

- otvorenost – unapređenje javnosti rada i bolje informisanje građana;
- dijalog – razvoj adekvatnog i pravovremenog konsultovanja građana o važnim pitanjima koja se tiču lokalne zajednice;
- podelu odgovornosti – jačanje direktnog odlučivanja građana o najvažnijim pitanjima lokalnog javnog života.

Predsedništvo Stalne konferencije gradova i opština preporučuje građanima, organima Republike Srbije, organima jedinica lokalne samouprave i svim drugim zainteresovanim institucijama i organizacijama, da se upoznaju sa dokumentom Stalne konferencije gradova i opština o neposrednim učešću građana u javnom životu na lokalnom nivou, koji je sastavni deo ovih preporuka, i poziva ih da daju svoj doprinos unapređenju neposrednog učešća građana u javnom životu na lokalnom nivou.

jućeg tipa sa konkretnim rezultatom. Nažalost, ljudi su se odvikli od toga da se pojavljuju na zborovima i oni retko gde uspevaju.

U dokumentu postoji presek sadašnjeg stanja i objektivni problemi, predlozi za rešavanje tih problema, i primeri i praksa iz drugih zemalja.

Da li su u tom dokumentu pomenuti mladi kao posebna kategorija?

Ne posebno, nismo mogli jednim dokumentom obuhvatiti sve. Praktično, sve ono što je dozvoljeno svim građanima dozvoljeno je i pojedinim grupama: ženama, mladima, strankama...

To je bilo ono na čemu su posebno insistirale nevladine organizacije – da se organizovanje građana ostavi kao mogućnost. Ovo što smo započeli samo je prvi korak, sledeći korak je implementacija u statutima opština. Mislim da će to postati važno onog trenutka kad primena načela uključivanja građana postane odlučujuća prilikom izbora opštinskih vlasti, kada će građani odlučivati za koga će glasati u zavisnosti od toga koliko je njihovo mišljenje uzeto u obzir.

U opštini Čoka sam počeo da organizujem javne rasprave na drugačiji način: građani su u neformalnoj atmosferi postavljali pitanja direktno meni i iznosili svoje probleme. Takođe, pokušao sam da prilikom donošenja odluke o dodeli sredstava za rad nevladinih organizacija, sportskih društava i drugih organizacija, organizujem javnu raspravu pre odlučivanja.

B.V.

Dokument

Dokument "Neposredno učešće građana u javnom životu na lokalnom nivou", koji je uradila radna grupa SKGO-a, ima četiri poglavlja: otvorenost, dijalog, podela odgovornosti i partnerstvo. Nikola Tarbuk, menadžer projekta "Podrška jačanju građanskog učešća na lokalnom nivou", objašnjava da su u tom dokumentu sadržani koraci koje bi trebalo preduzeti kako bismo kreirali održivu nacionalnu politiku na lokalnom nivou u narednih 20-30 godina. "U dokumentu su sadržani i mehanizmi upotrebe postojeće zakonske regulative, kao i preporuke šta bi trebalo promeniti. Teme su transparentost informacija prema građanima, konsultacije (javne rasprave, javno kritikovanje, pravo na peticiju i javnu kritiku, zborovi građana, učešće u radu radnih i savetodavnih tela), referendum, građanske inicijative i mesne zajednice, kao deo direktnog učešća građana." Ovaj dokument i preporuke usvojilo je Predsedništvo SKGO-a. Prema rečima Nikole Tarbuka, ovaj projekat je značajan zbog toga što doprinosi kreiranju održive strategije i zakonskog sistema, što kao pozitivan primer ima i regionalni značaj.

DODELA NAGRADA

Najbolja praksa

Na konkursu u okviru projekta "Nagrada za najbolji primer iz prakse lokalne samouprave" prijavilo se 76 opština; takmičilo se 13 opština u devet kategorija; nagradu su odnele opštine Arilje, Koceljeva i niška Palilula

Stalna konferencija gradova i opština je u petak 29. septembra bila organizator Konferencije i svečane dodele nagrada za najbolji primer iz prakse lokalne samouprave

Skup su otvorili Njegova ekscelencija Ron van Dartel, ambasador Kraljevine Holandije u Srbiji i Željko Ožegović, predsednik Stalne konferencije i Opštine Novi Beograd. Više o ciljevima projekta i pravilima evaluacije govorio je Jan Edvin Vanders, a Silvija Ivanova iz Saveta Evrope predstavila je program Saveta Evrope "Nagrade za najbolje iskustvo u lokalnoj samoupravi", koji će realizovati u saradnji sa Stalnom konferencijom gradova i opština. Osvrt na iskustva u domenu sprovođenja ovakvog projekta u svojim zemljama dale su Rosita Rajčeva iz Fondacije za razvoj lokalne samouprave iz Bugarske i Agnješka Magonj, direktorka Fondacije za razvoj lokalne demokratije Poljske, kao i predstavnici poljskih opština.

Konferencija je organizovana kao završni događaj projekta "Nagrada za najbolji primer iz prakse lokalne samouprave", koji je

SKGO realizovao u saradnji sa holandskom asocijacionom lokalnih vlasti – VNG, a sredstva za implementaciju obezbedilo je holandsko Ministarstvo inostranih poslova kroz program "Izgradnja asocijacije kroz dobru lokalnu upravu 2003-2006."

Organizovanjem konferencije o najboljim primerima iz prakse lokalne samouprave, gradovima i opštinama u Srbiji prvi put je omogućeno da predstave svoje rezultate i podele ih sa drugima. Cilj ovog projekta je da se utvrdi, javno objavi i nagradi najbolja praksa na nivou lokalne samouprave, i da se takva praksa proširi među drugim jedinicima lokalne samouprave, gde god je to moguće. Koristi koje ovaj program donosi su višestruke – s jedne strane, najbolja praksa jedinica lokalne samouprave promovisaće se u javnosti kao nagrada za visok kvalitet usluga pruženih građanima. S druge strane, projekat pruža priliku lokalnim vlastima s najboljom praksom da podele svoja iskustva i daje mogućnost drugim lokalnim vlastima da se upoznaju sa iskustvima svojih kolega i primene ih u praksi, a sve u cilju

Ako spasimo jednog, uspeći smo

Zoran Mičević, predsednik

Opštine Arilje: "Mislim da je ovaj projekat borbe protiv zavisnosti, koji je zaživeo u poslednjih osam godina u Arilju, doneo neke rezultate. Borba protiv zavisnosti je veoma teška i ne zna se koliko bi ljudi zalutalo u svet droge i drugih oblika zavisnosti da nije bilo ovog projekta. U svakom slučaju, ako jednog čoveka spasimo te pošasti, uspeći smo. Ovaj pozitivan primer prakse lokalne samouprave korišće i druge opštine kroz naša iskustva."

Zajedno smo jači

Veroljub Maksić, predsednik

Opštine Koceljeva:

"Projekat je 'Grupacija 11 opština zapadne Srbije', u okviru kojeg se udružilo jedanaest opština kako bismo 'zajedno bili jači' i da bismo mogli ozbiljnije zajedno da nastupamo prema centralnim vlastima. Samo udružene, male opštine imaju jednak tretman kao i velike u socijalnom, ekonomskom i svakom drugom segmentu. Najveći deo Srbije prostorno zauzimaju male opštine i one bi trebalo da imaju svoje mesto. Od velikih ne uzimamo ništa, samo tražimo da se ostvare ona prava koja nam pripadaju. Projekat je počeo sa realizacijom i mislimo da će nam se pridružiti još neke opštine koje nisu u tom funkcionalnom regionu. Daćemo preporuke i drugim opštinama da formiraju funkcionalne regione jer su se pokazali kao dobra praksa."

Kolike su opštinske plate

Radovan Živković, grad-

ska opština Palilula, Niš:

"Predstavili smo se projektom 'Informator o radu gradske opštine Palilula iz Niša', koji je urađen u skladu sa zahtevom o javnom pristupu informacijama. Informator sadrži sve ono što je propisano zakonom, a najvažniji njegov deo su zarade funkcionera i zaposlenih u našoj opštini. Prema našim saznanjima, mi smo jedina opština koja je objavila realne zarade opštinskih funkcionera. Na taj način pokazali smo građanima da sredstva koja daju za naš rad nisu uzalud bačena. Bili bismo veoma zadovoljni kad bi i ostale opštine mogle da se posluže našim primerom kako bismo povratili poverenje građana u lokalne samouprave."

poboljšano funkcionisanje opštinske uprave i pružanja usluga građanima.

Budući da je poslednjih nekoliko godina na nivou lokalne samouprave sproveden veliki broj projekata, a kako sve opštine nisu bile u mogućnosti da se u iste uključe, ovim projektom im je omogućeno da se upoznaju sa najuspešnijim programima i inicijativama na lokalnom nivou, kao mogućim dobrim rešenjima zajedničkih problema, koja se temelje na praktičnim iskustvima. Kako bi na najbolji način bio sproveden projekat, predviđeno je organizovanje pet regionalnih seminara u gradovima i opštinama širom Srbije u cilju promovisanja projekta, konkursa i kriterijuma učešća na njemu.

Prikupljanjem primera najbolje prakse svim gradovima i opštinama nudi se prilika da dobiju nove ideje za razvoj projekata u svojim opštinama.

NAGRAĐENI PROJEKTI: Konkurs je bio otvoren do 31. jula 2006. godine, i ukupno je pristiglo 76 primera najbolje prakse. Evaluacioni odbor je imao težak zadatak da izabere najbolje u predloženim kategorijama. Rukovodeći se kriterijumima: preduzumljivosti, korisnosti, inovativnosti, uspešnosti i primenljivosti, Evaluacioni odbor je izabrao trinaest primera iz devet kategorija koji su predstavljani na konferenciji. Finalisti su bili sledeće opštine: Indija i gradska opština Novi Beograd u kategoriji Unapređenje gradske/opštinske uprave; gradska opština Zemun u kategoriji Održivi razvoj i zaštita životne sredine; Pirot i Koceljeva u kategoriji Podrška lokalnom ekonomskom razvoju; Lebane u kategoriji Komunalne usluge i stanovanje; Šabac i grad Kragujevac u kategoriji Socijalna politika; Arilje u kategoriji Inicijative namenjene mladima; Vranje u kategoriji Unapređenje položaja manjina; gradska opština Palilula (Niš) i Valjevo u kategoriji Etika i transparentnost i Pančevo u kategoriji Kultura i sport.

Nakon što su svi kandidati predstavili svoja iskustva, predstavnici gradova i opština su imali priliku da glasaju i izaberu tri najbolja primera. Predsednik glasačke komisije Radiša Dragojević, predsednik Opštine Petrovac na Mlavi, po obavljenom prebrojavanju glasova objavio je rezultate: prvo mesto su podelile opštine Arilje i Koceljeva sa istim brojem glasova (15), a trećeplasirana niška opština Palilula osvojila je 11 bodova. Posebna nagrada je bila namenjena opštini koja je poslala najviše primera dobre prakse, i nju je osvojio grad Niš.

Svi finalisti su dobili povelje kao najbolji u svojoj kategoriji, dok su tri prvoplasirane opštine dobile i statue i simbolične nagrade. Sponzori nagrada bile su firme

PriceWaterCoopers, Microsoft i Canon. S obzirom na to da su dve opštine podelile prvo mesto, prvoplasirani su se dogovorili da prva nagrada – laptop računar – pripadne opštini Koceljeva, dok je opština Arilje preuzela nagradu namenjenu drugoplasiranom, laserski štampač i USB. Kao trećeplasirana, niška opština Palilula dobila je skener. Sve tri nagradene opštine dobile su po jedan Microsoft XP i Office paket, dok je grad Niš kao posebnu nagradu dobio digitalni aparat marke Canon.

Primeri koji su ušli u finale biće predstavljani u publikaciji koja će se štampati na srpskom i engleskom jeziku, a svi primeri biće dostupni u elektronskoj formi na sajtu SKGO-a i na CD-u.

SLAĐANA GRUJIĆ

KONFERENCIJE

Održana Druga konferencija o smanjenju siromaštva

Druga nacionalna konferencija o smanjenju siromaštva održana je 20. septembra 2006. godine u Opštini Bela Crkva. Na konferenciji su učesnici izneli najnovije rezultate i planove u procesu sprovođenja SSS-a, i diskutovali o predstojećim izazovima i načinima na koje prepoznati problemi u procesu primene Strategije mogu da budu prevaziđeni. Konferencija je bila prilika da svi partneri razmene iskustva i primere dobre prakse u procesu primene Strategije, kao i da identifikuju izazove, aktivnosti i moguća unapređenja u predstojećem periodu, i to u okviru sledećih oblasti: Poboljšanje sistema za monitoring i evaluaciju u okviru procesa primene SSS-a, aktivnosti ključnih učesnika u procesu primene SSS-a: Partnerstvo kao preduslov za efikasnu primenu nacionalnih strategija, unapređenje pristupa osetljivih grupa uslugama, proces primene SSS-a na lokalnom nivou, ka integrisanom sistemu za planiranje, budžetiranje, praćenje i izveštavanje Vlade.

U radu konferencije su učestvovali Ivana Dulić-Marković, potpredsednica Vlade, Goran Živkov, ministar poljoprivrede, predstavnici drugih ministarstava, kao i predstavnici Skupštine Srbije, lokalnih vlasti, nevladinih organizacija i međunarodnih donatora, ključnih za sprovođenje preporuka i mera Strategije za smanjenje siromaštva. U plenarnom delu sesije učesnicima su se obratili Dejvid Gauen, ambasador Ujedinjenog Kraljevstva u Srbiji, Esmeralda Hernandez Aragoness, Evropska komisija, Karolin Jungr, šefica Kancelarije Svetske banke za Srbiju, i Lens Klark, stalni predstavnik programa UN-a.

Konferenciju su organizovali Vlada i Tim potpredsednice Vlade za implementaciju Strategije za smanjenje siromaštva.

Ujednačavanje regulative o otpadu

“NALAS funkcioniše po principu subsidijarnosti i decentralizacije – sve što može da bude urađeno na lokalnom ili još nižem nivou, treba da bude urađeno na tom nivou, a samo kad je neophodno – na višem nivou vlasti i odlučivanja”, objasnio je Zigfrid Brenke, šef projekta GTZ-a

Stalna konferencija gradova i opština, u saradnji sa kancelarijom GTZ projekta “Modernizacija komunalnih usluga”, organizovala je drugi sastanak tematske Radne grupe za upravljanje otpadom. U radu NALAS-ove radne grupe učestvovali su Zigfrid Brenke, vođa projekta GTZ-a, Anđelka Mihajlov, stručnjak koordinator, Driton Vatovci, AMK/GTZ iz Prištine, Enea Hoti iz Tirane i stručni saradnici iz SKGO-a.

“Smatram odličnom ideju o postojanju organizacije kakva je NALAS, jer je Zapadni Balkan izgubio mnogo vremena u poslednjih 15 godina i sada moramo da uhvatimo korak sa EU-om. Deo procesa integracije je unapređenje saradnje na lokalnom i centralnom nivou, što je jedan od glavnih zadataka NALAS-a – da mobilize opštine, pomogne u implementaciji zakonodavstva i sistem planiranja i upravljanja svih opštinskih aktivnosti”, smatra **Zigfrid Brenke**, šef projekta GTZ-a. “NALAS je odlučio da organizuje ovu vrstu saradnje tako što će uspostaviti centar znanja o različitim temama na različitim lokacijama. Teme su opštinske usluge, koordinacija sa SKGO-om (Beograd) i fiskalna decentralizacija (Sofija), a sledeće godine biće izabrane treća tema i lokacija. NALAS je oformio radnu grupu za opštinske usluge. Prva tema Centra znanja o opštinskim uslugama jeste upravljanje otpadom, sledeća je energetska efikasnost, a zatim voda. Stalna konferencija organizuje komunikaciju po pitanju ovih tema za Jugoistočnu Evropu... Radna grupa za upravljanje čvrstim otpadom imala je prvi radni sastanak 3. jula ove godine, održan je i drugi, a treći će biti organizovan 23. oktobra u Bonu, gde ćemo stupiti u kontakt sa austrijskim ministrom za ekonomsku saradnju i predstaviti mu NALAS-ovu inicijativu.” NALAS udružuje sve asocijacije lokalne vlasti prihvaćene od strane Evropske komisije, koja funkcioniše po principu subsidijarnosti i decentralizacije. **Anđelka Mihajlov**, stručni koordinator Regionalnog centra znanja za oblast upravljanja komunalnim otpadom, smatra da NALAS ima vertikalni značaj u odnosu na vla-

de zemalja u regionu u smislu partnerstva i približavanja familiji EU-a u standardima upravljanja komunalnim otpadom. “Pored toga, postoji velika horizontalna snaga NALAS-a, jer je u svim zemljama u tranziciji u procesima visoke decentralizacije obavezno upravljanje komunalnim otpadom. U tom smislu, veoma je važno horizontalno povezivanje opština u celom regionu u razmeni iskustava i pripreme za ispunjavanje obaveza iz oblasti upravljanja otpadom. Razvoj centra znanja za upravljanje otpadom je strateški projekat, s obzirom na to da je krajem 2005. i početkom 2006. godine u EU-u usvojena nova generacija politike zaštite životne sredine kroz tematske strategije. Ovaj centar prikuplja sva moguća znanja i oblike prakse koje imamo u regionu. Mi završavamo analizu prikaza stanja zakonodavstva u svim zemljama koji se odnose na upravljanje otpadom sa aspekta značaja za lokalnu samoupravu. Svaka asocijacija u okviru NALAS-a ime-

novala je nacionalne eksperte i sada radimo na dokumentu koji je u završnoj fazi.”

Dalji koraci, prema rečima Anđelke Mihajlov, jesu usaglašavanje propisa svih zemalja i entiteta u regionu u oblasti komunalnog otpada sa osnovnim direktivama EU-a. Prema njenim rečima, radna grupa će organizovati treninge u opštinama i izraditi određena uputstva i smernice. **Driton Vatovci**, AMK/GTZ projekat iz Prištine, smatra da je razmena iskustva u okviru NALAS-a veoma značajna. “Budući da je tema ovog skupa upravljanje otpadom, svako ima svoj udeo u toj oblasti. Ja sam zadužen za izadu i praćenje tabela usaglašenosti propisa, što je važno za NALAS kako bismo videli kojom brzinom zemlje u regionu izvršavaju svoje EU obaveze i prate evropsko zakonodavstvo bilo da je reč o upravljanju otpadom ili direktivi o deponiji. Na sastanku smo razgovarali o problemima i teškoćama, jer uspeh nije uvek lako postići...” **B.V.**

“Da ulje iz motora ne bude naša mora”

Svake godine u Srbiji, iz preko 1,5 miliona motornih vozila, zameni se 106.000 tona iskorisćenog motornog ulja (izvor: materijal NEAP)

Kako u Srbiji ne postoji sistem za propisno zbrinjavanje i postupanje sa otpadnim motornim uljima, skoro celokupna količina prosipa se u okruženje ili se spaljuje na nepropisan način.

Iskorišćeno motorno ulje se teško uklanja i sadrži toksične hemikalije i teške metale. Treba mu puno vremena da se razgradi. Lepi se i zadržava na svemu, od peska na plaži do perja na pticama. Iskorišćeno motorno ulje je veliki izvor kontaminacije vodenih tokova i može rezultirati zagađenjem izvora pijaće vode.

Prema nalazima stručnjaka (USEPA), jedan litar prosutog otpadnog motornog ulja zagađuje milion litara vode.

Imajući to u vidu Unija ekologa UNECO – Regionalni centar Paraćin (partneri u projektu: Ekorec-Srbija doo, Novi Popovac, Eko fond opštine Paraćin i Ekološki pokret Čuprija) realizuje kampanju “Da ulje iz motora ne bude naša mora” u okviru **UNDP i GEF Danube regional project**, koji u našoj zemlji sprovodi REC – Regionalni centar za životnu sredinu Centralne i Istočne Evrope. Cilj kampanje je javno zagovaranje potrebe održivog upravljanja rabljenim motornim uljem kroz uspostavljanje zakonskog okvira za prikupljanje, reciklažu ili upotrebu kao alternativnog energenta. Očekuje se da kampanja doprinese što hitnijem donošenju pravilnika o postupanju sa otpadnim uljima s obzirom na to da je Srbija među malobrojnim državama koje nisu uredile ovu problematiku. Više o samom projektu možete naći na veb-prezentaciji www.otpadnaulja.unecopn.org

POSETA NORVEŠKOJ

U zemlji irvasa

Glavni cilj posete bio je razmena iskustava u procesu izrade Strategije lokalnog održivog razvoja između naših pilot-opština i eksperta u opštini Fredrikstad, domaćinu ove posete, koja je prva u Norveškoj izradila Lokalnu agendu 21

Norveška je jedna od vodećih zemalja gde održivi razvoj i kontinuirani rad na Lokalnoj agendi 21 igraju izuzetan značaj, kako na regionalnom ("Nordijska strategija održivog razvoja") i nacionalnom tako i na lokalnom nivou, i gde se znatan deo sredstava iz budžeta izdvaja za aktivnosti na ovom polju. Svest o važnosti ovih pitanja toliko je visoka da je, bez obzira na to koja trenutna vlada ima mandat u Norveškoj ili koja koalicija čini lokalnu vlast, problematici održivog razvoja zagantovano mesto među ključnim prioritetima razvoja standarda norveških regiona i gradova.

Zbog svega toga, imali smo veliku sreću da nam strateški partner na Programu bude upravo ova zemlja i njihova asocijacija lokalnih i regionalnih vlasti. Projekat "Program za zaštitu životne sredine i održivi razvoj u gradovima i opštinama Srbije" traje već treću godinu za redom, a nakon promovisanja i usvajanja Strategije lokalnog održivog razvoja na konferenciji u Beogradu 2006. godine, izrade metodologije planiranja održivog razvoja na lokalnom nivou, publikovanja prvih priručnika iz ove oblasti u Srbiji, sada su naših sedam pilot-opština u završnoj fazi izrade i na korak od usvajanja strateškog dokumenta održivog razvoja svoje opštine. Bečej, Varvarin,

Koceljeva, Paraćin, Prokuplje, Smederevska Palanka i Sombor pridružile se malobrojnom klubu gradova koji će ubuduće svoje akcione planove razvoja i budžete u svim oblastima u kojima imaju nadležnost kreirati prema jednom ovakvom strateškom programu razvoja.

EKSPEDICIJA U NORVEŠKOJ: Kao deo aktivnosti na Programu, još pre dve godine kada se Projekat idejno osmišljavao, predviđeno je da u završnoj fazi izrade strategije srpska "ekspedicija" poseti Norvešku. Naoružani dobro pripremljenim prezentacijama studija slučaja, pitanjima, nedoumicama i izuzetnom motivisanošću koja je kulminirala posle majske Konferencije o lokalnom održivom razvoju u Somboru, sedam opštinskih poverenika, kao nosioci Projekta u svojim opštinama, krenuli su 17. septembra put zemlje irvasa da od tamošnjih eksperata dobiju odgovore, razjasne nedoumice i steknu nova znanja i iskustva koja će po povratku primeniti na radu u svojoj lokalnoj zajednici. Sa njima su na put pošli Zoran Milenković, predsednik opštine Varvarin u svojstvu predsednika mreže "Koalicija LA21", Jovana Rabrenović, novinarka "Politike", i širi Projektni tim.

Glavni cilj posete bio je razmena iskustava u procesu izrade Strategije lokalnog održivog razvoja između naših pilot-opština i eksperta u

opštini Fredrikstad, domaćinu ove posete, koja je prva u Norveškoj izradila Lokalnu agendu 21, i čiji se opštinski službenici, ali i predstavnici medija, poslovnog i civilnog sektora sa ponosom osvrću na izradu svoje strategije i čitav ovaj proces, ne propustivši priliku da naglase da je to prvi i ujedno najbolji dokument planskog razvoja jedne opštine u Norveškoj. A iz onoga što smo mogli da vidimo, u to nije bilo teško poverovati.

Dobrodošlicu u Fredrikstad pozeleo nam je njegov gradonačelnik Ole Habet, a zatim i održao kraću prezentaciju u kojoj je prisutne upoznao sa gradom koji je na ušću reke Glome u Severno more u prošlosti vekovima pružao otpor Šveđanima i Dancima, nekada sa manje, a nekada sa više uspeha. Žitelji tadašnjeg Sarpsborga, čiji su grad spalili Šveđani, zatražili su 1567. godine dozvolu od Frederika II, kralja Danske i Norveške, da izgrade novi grad 15 kilometara nizvodno u odnosu na Glomu. Polovina meštana ostala je na mestu starog grada i radila na njegovoj obnovi, dok je druga polovina iz temelja izgradila svoje nove domove u Fredrikstadu, nazvanom tako u znak zahvalnosti kralju. Blizu granice sa Švedskom, Fredrikstad je danas moderan centar regije Osfold, sa površinom od blizu 300 kvadratnih kilometara koju nastanjuje blizu 71.000 stanovnika.

Nakon uvodne prezentacije, planove razvoja grada u narednom periodu predstavili su u svojim oblastima rada i načelnici opštinskog sektora za izgradnju, kulturu i zaštitu životne sredine. Gospodin Rolf Peter, stručnjak za zaštitu životne sredine u opštini Fredrikstad, ali i saradnik na našem programu ispred KSA, govorio je o usponima i padovima u radu na Lokalnoj agendi 21 u Fredrikstadu, proce-

su, metodologiji, ali i izazovima sa kojima se tim koji je bio zadužen za izradu Agende susretao. Prisutni su imali prilike i da razgovaraju sa meštanima jedne od mesnih zajednica, upoznaju se sa njihovim načinom rada i aktivnostima, postavljaju pitanja, običu prostorije, čuju njihovo mišljenje o participativnom učešću u izradi plana razvoja na opštinskom nivou.

Što se tiče srpske delegacije, svaki član četрнаestočlane ekipe koja je učestvovala u ovoj radnoj poseti, imao je svoja zaduženja pa su pripreme tekle po unapred pripremljenom scenariju. U skladu sa ciljem posete, nosioci radionice i diskusija bili su opštinski poverenici pilot-opština na Projektu koji su, uz pomoć eksternih facilitatora na Projektu, pripremili prezentacije studije slučaja u kojima su predstavili konkretne probleme i izazove sa kojima su se suočili u procesu izrade Strategije. **Zoran Subotički** je predstavio prepreke u započinjanju procesa koje su bile uzrokovane političkim okolnostima u Bečeju još prilikom imenovanja opštinskog poverenika i članova opštinskog foruma; **Aleksandar Popović** je ukazao na probleme koji nastaju u jednom ovakvom projektu u opštini koja nije medijski dovoljno pokrivena, poput Varvarina; **Branislav Mičić** je govorio o nedostatku ljudskih resursa u Koceljevi koji otežava pisanje strategije; **Vladimir Janković** je ispred Paraćina predstavio svoje angažovanje kao opštinskog poverenika u radu Forumu; **Goran Mrdaković** se, kao opštinski poverenik u Prokuplju, susreo sa problemom paralelne izrade nekoliko strategija razvoja (LA21, LEAR, LEP, LPA), na kojima su uglavnom angažovani isti stručnjaci, ali na kojima se primenjuju različite metodologije; **Dragan Vlajić** je predstavio situaciju razvijene mreže NVO-a u Smederevskoj Palanci i nedoumice koje nastaju prilikom uključivanja predstavnika nevladinog sektora u procese izrade dugoročne strategije razvoja; **Goran Vukmirović** je izneo svoja iskustva u radu sa prevelikim opštinskim forumom Sombora. Svaki od poverenika je, pored problema, prezentovao i načine na koje je tekući problem rešen, a tokom diskusije sa norveškim partnerom, razmenjena su iskustva u prevazilaženju ovih, ali i drugih situacija koje usporavaju i otežavaju izradu Lokalne agende 21.

Na kraju posete, opšti utisak bio je da je u pripremi ovog zajedničkog Projekta radna poseta Norveškoj bila pun pogodak i izuzetno korisno iskustvo našim pilot-opštinama, a i Norvežanima, kako su sami nekoliko puta istakli. Mi smo bogatiji za iskustva procesa strateškog planiranja u zemlji koja je već godinama među vodećima u svetu po primanjima po glavi stanovnika; oni su naučili kako se to radi kod nas, ali i istakli da procesi teku slič-

U RUSIJI

Ugovor o bratimljenju

Ugovor o saradnji i bratimljenju Opštine Sremski Karlovci i grada Novočerkaska potpisan je 4. septembra 2006. godine

Na poziv gospodina Anatolija Volkova, gradonačelnika Novočerkaska (Rostovska oblast), delegacija opštine Sremski Karlovci i Stalne konferencije gradova i opština boravila je u Rusiji radi konkretnih dogovora o saradnji i potpisivanja Ugovora o bratimljenju Sremskih Karlovaca i Novočerkaska.

Novočerkask ima 180.000 stanovnika i smešten je na dve reke – Tuzlov i Aksaj. Nalazi se u Rostovskoj oblasti i udaljen je 30 km od Rostova na Donu, glavnog grada Rostovske oblasti. Novočerkask je grad u ekspanziji, u kome se nalazi najveća fabrika u svetu za proizvodnju lokomotiva.

Za vreme boravka delegacije održavao se Prvi međunarodni kongres hrišćanske omladine Kozaka, s obzirom na to da je Novočerkask svetska prestonica Donskih Kozaka, i cela ekipa iz Srbije zajedno sa predstavnicima grada bila je na paradi organizovanoj tim povodom, a potom otišla u obilazak delova Rostovske oblasti gde je organizovan obilazak značajnih obrazovnih institucija i kulturno-istorijskih punktova.

Ugovor o saradnji i bratimljenju opštine Sremski Karlovci i grada Novočerkaska u oblasti kulture i umetnosti, ekonomije, nauke i tehnike, turizma i proizvodnje, potpisan je 4. septembra 2006. godine. Predviđena saradnja obuhvatiće upoznavanje građana oba grada sa istorijom i kulturom obe zemlje, a uzajamna komunikacija doprineće izgradnji kvalitetnih odnosa u zajedničkom evrop-

no, i da su i oni prošli kroz sve ove korake, na jedan ili drugi način, pa je i našim poverenicima rečeno da su na pravom putu. Da li ćemo postati kao Norveška na kraju ovog projekta? Nećemo, jer to ne zavisi samo od Projekta. Ali jedno je sigurno – naše pilot-opštine su se kroz "Program zaštite životne sredine i održivog razvoja" približile norveškom metodu

skom duhu. S obzirom na to da Novočerkask ima dugogodišnju saradnju sa gradovima iz Francuske i Nemačke, dogovoreno je da se i Sremski Karlovci uključe u njihove isplanirane kulturno-privredne aktivnosti.

Planira se razmena dece, omladine i nastavnika, kao i privrednih delegacija koje će unaprediti razvoj turizma, a takođe i razmena kulturno-umetničkih društava, horova, i pozorišnih predstava.

Dogovorena je privredna i investiciona saradnja, jer su čelnici Novočerkaska posebno zainteresovani za razvoj turizma i za uvoz prehrambenih proizvoda. Pregovaralo se o zajedničkim ulaganjima u proizvodnju hrane i otvaranje jedne prodavnice robe iz Srbije na teritoriji Novočerkaska.

Osim saradnje između dva grada, planirana je saradnja između gradova Vojvodine i Rostovske oblasti, pre svega u oblasti kulturne i privredne saradnje. Prva delegacija iz Novočerkaska posetiće Sremske Karlovce već sredinom oktobra 2006. godine.

rada na lokalnu, što je svakako veliki napredak imajući u vidu gde je Norveška danas i koliko za to ima da zahvali ovakvom participativnom načinu rada i razmišljanja. Tako će Srbija i Norveška imati još jednu zajedničku stvar, pored toga što ni jedna ni druga nisu u Evropskoj uniji.

LJUBINKA KALUĐEROVIĆ, SKGO

Ko je domaćin, a ko gost

Da li u Srbiji ima dovoljno opština sa dobrom praksom i umeju li da prenesu znanja

LEBANE U ČAJETINI: PROUČAVANJE MATERIJALA

U okviru Projekta podrške opštinama, koji Stalna konferencija gradova i opština već drugu godinu sprovodi u saradnji sa Misijom OEBS-a u Srbiji, uvedene su neke novine u saradnji sa opštinama. Način organizovanja obuke i uvođenje sistema **vaučera** koji pruža mogućnost odabira najadekvatnijeg načina podrške naišli su na veliko odobravanje u 10 pilot-opština projekta.

Kada je pre nešto više od godinu dana pripreman nastavak projekta, vodilo se računa o podacima prikupljenim u istraživanju o potrebama za obukom u našim opštinama. Tada je nekoliko hiljada ispitanika na vrlo sličan način po prioritetima poredalo oblasti iz kojih bi voleli da se dodatno obučavaju.

Zato su predstavnici skupština **Ade, Bele Crkve, Kovačice, Smedereva, Kruševca, Kuršumlije, Lebana, Dimitrovgrada, Prijepolja i Preševa** u prvoj fazi pohađali tri istovetna seminaara: "Izazovi odborničkog mandata – Uloge i odgovornosti odbornika", "Uloga opštinske skupštine u podršci strateškom procesu i lokalnom ekonomskom razvoju" i "Veštine pregovaranja".

Finansijska vrednost svakog od ovih seminara procenjena je na oko 90.000 dinara po seminaru, odnosno oko 3500 dinara po učesniku. Opštine su dobile po pet vaučera, i prva tri bila su iskorišćena na navedene seminare.

NAJTRAŽENIJE POSETE: U nastavku projekta sve opštine su dobile mogućnost da preostala dva vaučera iskoriste na sledeći način – da zatraže od Projektnog tima da im organizuje **studijsku posetu** nekoj od opština u Srbiji ili da sa liste od blizu 40 seminara odabere **dodatnu obuku**

ku za predstavnike svoje opštine.

Od deset opština čak osam se odlučilo za studijsku posetu. Predstavnici opština Ada, Bela Crkva, Kovačica, Smederevo, Lebane, Dimitrovgrad, Prijepolje i Preševo dogovorili su se da je za njihove opštine najkorisnije da poseite jednu od najnaprednijih opština u Srbiji i u direktnom kontaktu sa tamošnjim funkcionerima i zaposlenima u upravi pokušaju da dobiju informacije i uputstva u vezi sa raznim oblastima funkcionisanja lokalne samouprave.

Što se tiče opština domaćina, pokazalo se da pored Novog Beograda i Indije, koje su zbog svog imidža modernih, efikasnih i uspešnih opština već tradicionalno zanimljive za studijske posete, u Srbiji ima još opština koje se mogu pohvaliti da im čitava uprava ili određene službe funkcionišu na način koji bi preporučile i drugima. Od opština koje su išle "u goste" Projektni tim tražio je što detaljnije podatke o tome sa kim bi želele da se sastanu i koje ih oblasti posebno zanimaju, kako bi se sa domaćinom posete što bolje koordinisala poseta. Po jedan od članova Trenerskog tima SKGO-a pratio je svaku posetu i vodio računa da se poštuje dogovoreni raspored, da svi predstavnici opštine koja gostuje dobiju informacije koje ih zanimaju i kontakte sa odgovarajućim osobama iz opštine domaćina, kao i da se poseta dokumentuje fotografijama i popunjenim listovima za ocenu uspešnosti događaja.

OBLASTI: Delegacija opštine **Bela Crkva** imala je u **Zrenjaninu** sastanke na temu organizacija prijema stranaka, rešavanje predmeta u jedinstvenom sistemu, rad odborničkih grupa i skupštinskih odbora, ruralni razvoj, međunacio-

nali odnosi, a poseta je završena obilaskom i prezentacijom funkcionisanja zrenjaninskog uslužnog centra.

Predstavnici opštine **Dimitrovgrad** posvetili su u **Indiji** posebnu pažnju upoznavanju sa pozitivnim iskustvima u oblasti reforme lokalne administracije – naročito sa "Sistemom 48", obišli su prijemno odeljenje u opštini, razmenili iskustva o načinu funkcionisanja lokalnih medija, upoznali se sa koracima koje mogu preduzeti za stvaranje pozitivnog ambijenta za investiciona ulaganja i razgovarali sa načelnicima odeljenja za finansije i privredu opštine Indija.

Opština **Ada** je za studijsku posetu odabrala opštinu **Vršac** i jednodnevni boravak u ovom mestu provela u razmeni iskustava u funkcionisanju i organizaciji uprave, pozitivnih iskustava u organizaciji i isporuci komunalnih usluga, ostvarivanju ljudskih i prava manjina, radu odborničkih grupa, i upoznavajući iskustva domaćina u unapređenju oblasti kao što su sport, kultura i turizam.

Kovačica je za studijsku posetu odabrala opštinu **Arilje**, a oblasti razmene iskustava bile su rešavanje problema sakupljanja i odlaganja čvrstog otpada, razvoj male privrede, organizacija rada javnog komunalnog preduzeća i naplata komunalnih usluga, projekti koje opština Arilje sprovodi. Gostima su posebno zanimljiva bila iskustva u podsticaju razvoja male privrede koja mogu biti primenljiva u njihovoj opštini.

Opština **Lebane** ima nameru da u narednom periodu radi na razvoju turističkih kapaciteta pa je poseta **Čajetini** bila pravi izbor. Osim vrlo detaljnih razgovora o mogućnostima za podsticaj turizma, razmenjena su iskustva u vezi sa funkcionisanjem koalicija u lokalnoj vlasti, uticajem na rad i razvoj opštine, budžetskim pitanjima, a naročito o radu javnih preduzeća.

Prijepolje je za cilj svoje studijske posete odabralo **Novi Beograd**, a teme sastanaka bile su projekat unapređenja rada opštinske uprave "Korak bliže građanima", funkcionisanje uslužnog centra, govornog automata, konkurisanje za sredstva iz fondova međunarodnih organizacija i razmena iskustava u vezi sa realizovanim i planiranim projektima na obe strane.

Delegacije opština **Smederevo** i **Preševo** realizovaće svoje posete tokom oktobra, a posetiće opštine **Indiju** i **Zrenjanin**.

Zajedničko za sve posete jeste da su dobile najviše ocene od članova delegacija opština gostiju, da su i predstavnici opština domaćina bili prezadovoljni zbog mogućnosti da razmene mišljenja i stavove sa kolegama iz drugih opština, kao i da su već dogovorene uzvratne posete i uspostavljeni mnogi korisni kontakti. Iz listova za ocenu poseta proizašao je i poduži spisak novih opština koje bi zaposleni u upravi i odbornici voleli da posete i detaljnije se upoznaju sa određenim praksama i iskustvima.

JASMINA KRUNIĆ-PASKU, SKGO

Ženska prava u Vojvodini

Zavod za ravnopravnost polova (osnovan Odlukom Skupštine APV, u avgustu 2004), kao nova pokrajinska institucija sprovodi načela ravnopravnosti polova i unapređenje politike jednakih mogućnosti

U Pekinškoj deklaraciji UN-a i Platformi za akciju koja je doneta na Četvrtoj svetskoj konferenciji o ženama, održanoj u Pekingu 1995. godine, zemlje članice UN-a obavezale su se da će osnovati institucije za napredak žena i sprovođenje politike rodne ravnopravnosti i jednakih mogućnosti. Glavni zadaci ovih institucija su usmeravanje i podržavanje izvršnih vlasti na svim nivoima da primenjuju i sprovode programe, projekte, akcije i zakone koji unapređuju položaj žena i doprinose ravnopravnosti polova.

Međutim, rodna ravnopravnost ne predstavlja samo obavezu države već i jedan od preduslova razvoja, kako demokratskih institucija tako i ekonomskih kapaciteta i ljudskih resursa. Autonomna Pokrajina Vojvodina takođe je u obavezi da sprovede puno poštovanje ljudskih i ženskih prava, kao i da promoviše i preduzima pozitivne mere (afirmativne akcije) u cilju poboljšanja položaja žena na svojoj teritoriji. Pokrajinska uprava je ovom zadatku pristupila odgovorno i sistemski, osnivanjem Pokrajinskog sekretarijata za rad, zapošljavanje i ravnopravnost polova 2002. godine. Međutim, tokom rada Pokrajinskog sekretarijata za rad, zapošljavanje i ravnopravnost polova pojavila se potreba za osnivanjem institucije koja bi efikasnije, delotvornije i brže razvijala stručni i istraživački rad, kreirala politike kojima bi se rešavali problemi iz ove oblasti, te ostvarivala lakšu saradnju sa pokrajinskim sekretarijatima, drugim organima i nevladinim organizacijama. Tako se rodila ideja o osnivanju Zavoda za ravnopravnost polova (osnovan Odlukom Skupštine APV, u avgustu 2004), kao nove pokrajinske institucije čiji je delokrug rada sprovođenje načela ravnopravnosti polova, unapređenje politike jednakih mogućnosti, razvoj stručnog rada i praćenje stanja u oblasti rodne ravnopravnosti u APV, a u skladu sa ratifikovanim i potvrđenim međunarodnim konvencijama i ugovorima. Zavod može u skladu sa Statutom obavljati i druge delatnosti za koje je registrovan, uz saglasnost Skupštine APV.

PRAĆENJE POLOŽAJA ŽENA: Praćenje i unapređivanje položaja žena i muškaraca u AP Vojvodini najvažniji je zadatak Zavoda,

a posebno je važno da se on radi kontinuirano i sistemski. Od izuzetnog je značaja da Zavod ima mogućnosti da stalno prati promene u položaju žena i muškaraca na teritoriji Vojvodine, kroz praćenje ostvarivanja Deklaracije i Odluke o ravnopravnosti polova, Strategije za smanjenje siromaštva, Milenijumskih razvojnih ciljeva, Strategije razvoja Vojvodine i drugih dokumenata koji utiču na ravnopravno učešće žena i muškaraca u svim sferama društvenog života.

Jedan od zadataka Zavoda je i da daje

ZA RAVNOPRAVNOST POLOVA: Aktivisti na delu

stručna mišljenja iz oblasti rodne ravnopravnosti, kako vladinim institucijama tako i nevladinim organizacijama. Jedan od dobrih primera prakse kako se ostvaruje ova saradnja na podizanju kapaciteta različitih institucija u oblasti rodne ravnopravnosti, jeste nedavno ostvaren kontakt sa Stalnom konferencijom gradova i opština na formulisanju rodno senzitivnih odredbi u okviru dokumenta "Neposredno učešće građana u javnom životu na lokalnom nivou", koji je izradila Radna grupa za jačanje građanskog učešća SKGO-a.

U proteklih godinu dana, Zavod za ravnopravnost polova je okupio tim stručnjaka i stručnjakinja sa zadatkom da oforme i osposobe tim trenera/-ica i osmisle sadržaj treninga o unapređenju javne uprave sa aspekta rodne ravnopravnosti, namenjenog pre svega zaposlenima u organima javne uprave i javnim službama. Zahvaljujući podršci Ekumenske humanitarne organizacije i Pokrajinskog sekretarijata za rad, zapošljavanje i ravnopravnost polova oformljen je tim trenera i trenerica koji će u narednom periodu raditi na edukaciji zaposlenih u organima javne uprave na poslovima unapređenja položaja žena i rodne ravnoprav-

nosti (komisije, odbori, lica zadužena za pitanja rodne ravnopravnosti).

Posebna vrednost projekta je što u okviru obučenog tima trenera i trenerica učestvuju podjednako i žene i muškarci, aktivni u nevladinom sektoru i zaposleni u organima javne uprave. Njihov zadatak biće da kroz pažljivo dizajniran jednodnevni seminar namenjen komisijama, odborima i službama za unapređenje položaja žena u lokalnoj upravi pokažu kako da unaprede, organizuju i poboljšaju svoj rad u oblasti rodne ravnopravnosti. Osnovni cilj projekta je da zaposleni u organima javne uprave shvate povezanost između funkcionisanja opštine i ravnopravnosti polova, približe javnu upravu potrebama građana i građanki, domokratskim procesima i evropskim integracijama. Od donošenja Statuta opštine i definisanja stalnog radnog tela za rodnu ravnopravnost, preko izbora direktora/-ki javnih preduzeća, izbora lokalnog ombudsmana koji bi se bavio/-la i pitanjima rodne ravnopravnosti, do donošenja plana i programa rada opštine i opštinskog budžeta, moderna evropska opština mora se opredeliti za jednako tretiranje i poboljšanje uslova života polovine stanovništva koje živi na njenoj teritoriji. Nadležnosti opštine u oblasti uređenja opštinskog zemljišta i donošenja urbanističkog plana direktno utiču na život žena i muškaraca u jednoj opštini. Građani i građanke imaju pravo da se pitaju gde će se graditi nove škole i vrtići, da li će se obarati ivičnjaci, da li su parkovi i prigradska naselja dovoljno dobro osvetljeni i bezbedni. Takođe, radno vreme vrtića, škola, zdravstvenih ustanova, obezbeđivanje užine i mlečnih obroka, posebno interesuju zaposlene žene i samohrane roditelje.

KOMISIJA: Komisija za ravnopravnost polova kao radno telo Skupštine opštine može pokrenuti i značajna pitanja kao što su osnivanje posebnih savetovališta za reproduktivno zdravlje mladih, mobilne timove za sprečavanje nasilja u porodici pri Centrima za socijalni rad, kao i pitanje kontinuirane podrške SOS telefonima nevladinih organizacija, koji su često prva stepenica ka rešavanju pitanja porodičnog i partnerskog nasilja.

Komisije za ravnopravnost polova mogu pokrenuti inicijative za formiranje ženskih proizvodnih zadruga kako bi se poboljšao ekonomski položaj nezaposlenih žena u opštini, ali i sajmove ženskog preduzetništva i stvaralaštva. One takođe mogu doprineti poboljšanju kulturnog života grada, kroz podršku i promociju ženskom stvaralaštvu u skladu sa nadležnostima opštine u oblasti kulture.

**ZORANA ŠIJAČKI, direktorka
Zavoda za ravnopravnost polova u Novom Sadu**

Korak bliže građanima

OPŠTINA ALEKSINAC:

Kancelarija za brži ekonomski razvoj

U saradnji sa partnerima iz Slovenije i uz mobilizaciju svih resursa u samoj opštini, projektni tim opštine Aleksinac razvio je strateški plan razvoja opštine. U izradi plana učestvovali su sve važnije organizacije i pojedinci, od predstavnika lokalne samouprave, komunalnih preduzeća, preduzetnika, do medija i nevladinih organizacija. Rezultat desetomesečnog rada jeste sveobuhvatan dokument razvoja opštine sa petogodišnjim planom za pojedine sektore, a opština je započela i pripreme za razradu detaljnijih akcionih planova.

U okviru mera za brži razvoj opštine, otvorena je i kancelarija za Lokalni ekonomski razvoj koja će pružati informacije i druge usluge svim zainteresovanim investitorima, preduzetnicima i stanovnicima Aleksinca koji tek planiraju da otvore sopstveni posao.

Kancelarija je počela sa radom 6. septembra, kada je i svim zainteresovanim organizacijama predstavljen finalni dokument Strateškog plana razvoja.

OPŠTINA VRANJE:

Centar za informisanje sa lokalnim kancelarijama

Uz jedan od najmodernijih uslužnih centara u zemlji, građani opštine Vranje su o nedavno dobili i savremeni Informativni centar sa tri lokalne kancelarije u kojima će građani moći da dobiju informacije o načinu rada opštinskih i komunalnih službi, uslovima za dobijanje različitih tipova dokumentacije i ostalim pitanjima koja su u nadležnosti lokalnih vlasti. Zaposleni u Informativnom centru i lokalnim kancelarijama primaće i telefonska pitanja i, u koordinaciji sa drugim službama, odgovarati na njih u najkraćem vremenskom roku. Centar

će pružati i osnovne informacije i savete zainteresovanim investitorima, kao i informacije o postojećim inicijativama u opštini Vranje.

Centar je zvanično pušten u rad 13. septembra uz prisustvo predstavnika Evropske agencije za rekonstrukciju, Stalne konferencije gradova i opština i brojne goste. Pored osnivanja Informativnog centra, projektni tim opštine Vranje je tokom 10 meseci trajanja projekta organizovao posetu partnerskoj opštini i dve posete eksperata iz Italije, nabavku kompjuterske opreme i pripremio veći broj brošura o radu centra i osnovnim informacijama o radu opštine.

OPŠTINA PIROT: Osnova za GIS

Otvaranjem kancelarije za geografsko-informativni sistem, 18. septembra, opština Pirot je započela izgradnju GIS sistema opštine. U prvoj fazi završenoj u okviru programa Exchange, nabavljena je neophodna kompjuterska oprema i softver za rad GIS centra. U saradnji sa poljskom opštinom Bitom i lokalnim partnerima, opština Pirot je razvila strateški plan za razvoj geografsko-informativnog sistema u naredne tri godine, koji predviđa fazno povezivanje sa katarom i komunalnim preduzećima, kao i unošenje drugih relevantnih podataka. U ovom trenutku građanima je preko interneta dostupna osnovna verzija GIS-a sa osnovnom mrežom ulica i objekata u Pirotu.

KRUPANJ

Grad na četiri reke

Rađevina i njeno gradsko sedište Krupanj nalazi se u severozapadnom delu Srbije, na desnoj obali reke Drine, u srbijanskom Podrinju. Kroz grad protiču reke Bogoštica, Čađavica i Kržava čijim spajanjem u centru nastaje reka Likodra

Naziv Krupanj prvi put se pojavljuje u dubrovačkim spisima 1417. godine. Radilo se naporno kopajući srebro, a kada je nestalo srebra, sekao se i obrađivao ljuti kamen. Ovuda su sve moguće vojske prolazile, a najduže su se zadržali Turci u zloglasnoj tvrđavi Soko grad. Kada su oni iseljeni, da bi se bar malo zaboravili svi zulumi koje su Turci činili, Soko grad je porušen i na njegovom mestu se sada nalazi manastir svetog Nikolaja. Kulminacija jedne od najkrvavijih bitaka koje je vodila srpska vojska u Prvom svetskom ratu vezana je za prostor Mačkovog kamena, u neposrednom zaleđu Krupnja. U vojnoj istoriji je zabeleženo da su se tu vodile najgorčnije i najdinamičnije borbe u kojima je ranjen i princ Đorđe Karadorđević, a ukupni srpski i neprijateljski gubici cene se

na oko 23.000 ljudi. Svašta se palilo i rušilo u Rađevini, a jedino se nisu mogli uništiti veličanstvena priroda i duh i volja vrednih Rađevaca. Nekako skrajnuta sa puteva i pruga koji vode u razvoj, Krupanj i njeni sadašnji vodeći ljudi opštine sa predsednikom Zoranom Grujičićem na čelu, pronašli su ipak načina da se ovaj grad ubeleži na mapu Evrope.

ŠIROM OTVORENA VRATA: Naime, Evropska unija i Agencija za rekonstrukciju ocenila je da je projekat pod nazivom Strateško planiranje lokalnog održivog razvoja, dovoljno jasno pokazao kako i male opštine mogu samostalno da pronađu puteve evropskih integracija i odobrila je donatorska sredstva za realizaciju tog projekta u okviru EXCHANGE granta. Evropa je stigla u opštinu Krupanj mnogo

pre nego što je stigla u razvijenije opštine, a kada će Krupanj u Evropu, ne zavisi samo od vrednih meštana, sposobne opštinske uprave, prirodnih resursa, kakvih je teško naći još negde u Srbiji, već i od onih koji kreiraju razvojnu strategiju Srbije. Da bi se se ova opština približila Evropi, neophodno je unaprediti saobraćajnu infrastrukturu, odnosno izgraditi bolje puteve da bi se do ove opštine došlo.

Zahvaljujući projektu, za čiju je realizaciju sredstva obezbedila Evropska unija, u opštinu Krupanj došli su eksperti Evropske unije i pomogli u izradi Strategije održivog razvoja po standardima i kriterijumima EU-a. Odlazak čelnih ljudi iz opštine Krupanj u posetu opštini Byton iz Poljske, omogućioće im da se na licu mesta upoznaju sa prednostima koje donosi evropska integracija, ali i sa putem koji se mora preći da bi se te integracije ostvarile. Iskustva stečena u realizaciji ovog projekta, kao i izrada Strategije održivog razvoja, osnovnog produkta ovog projekta, omogućioće opštini Krupanj da još uspešnije radi i realizuje razvojne projekte. Između ostalog, Rađevina i opština Krupanj očekuju da će je pored Evrope prirediti i Beograd.

ZORAN JOVANOVIĆ

OPŠTINA ŽAGUBICA: Centar za informisanje u renoviranoj zgradi

Centar za informisanje građana zvanično je otvoren 25. septembra 2006. godine. U samo nekoliko meseci, uz svesrdnu pomoć partnera iz Poljske, opština Žagubica je postavila osnovu funkcionisanja modernog informativnog centra, u skladu sa postojećim standardima EU u oblasti komunikacije građana. U saradnji sa lokalnim partnerom organizovana je obuka za službenike koji će raditi u centru, a napravljeni su i vodiči za građane, i inicirano je i redovno štampanje informativnog opštinskog biltena. U cilju promocije projekta, opština Žagubica je pripremila i nekoliko radio-emisija, a opštinski zvaničnici su u više navrata na lokalnim TV stanicama predstavili rezultate postignute tokom realizacije projekta. Znatan deo finansija iskorišćen je za renoviranje i dogradnju postojeće opštinske zgrade i nabavku tehničke opreme za nove službe i izgradnju dela sprata sa svečanom salom koja će se, između ostalog, koristiti i za venčanja.

NOVI SAD

Sajam INVESTEXPO

Više od 50 opština Srbije najavilo je predstavljanje planova na Sajmu investicija

Trendovi sajamske industrije poslednjih godina upućuju na nekoliko značajnih pravaca razvoja: specijalizaciju sajamskih manifestacija, razvoj sajмова "četvrtе generacije", ubrzan razvoj modernih izlagačkih strategija i stilova nastupa – kako dizajnom izložbenog prostora tako i specifičnim aspektima marketinškog izlagačkog nastupa. Iskustvo u organizovanju sajмова četvrtе generacije, odnosno sajмова usluga, učinilo je Novosadski sajam kompetentnim da organizuje i Prvi sajam investicija, na kojem će se predstaviti gradovi i opštine Republike Srbije. Biće to prilika da se prezentuju potencijali gradova i regiona i obezbedi finansiranje za razvoj lokalne infrastrukture. Od 7. do 10. novembra Novosadski sajam biće domaćin učesnicima koji su spremni da predstavе projekte za razvoj infrastrukture.

Više od 50 opština Srbije najavilo je do sada predstavljanje planova na Sajmu in-

JAČANJE LOKALNE SAMOUPRAVE U SRBIJI

Pripreme u Strazburu

U Strazburu je 11-12. septembra održan pripremni sastanak početka projekta "Jačanje lokalne samouprave u Srbiji" kome su prisustvovali predstavnici Saveta Evrope, Ministarstva finansija i Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu Vlade Republike Srbije, kao i Stalne konferencije gradova i opština. Stalnu konferenciju su predstavljali: predsednik SKGO-a Željko Ožegović, generalni sekretar Đorđe Staničić, zamenica generalnog sekretara Zorica Vukelić, vođa tima za zastupanje Jelena Jerinić i vođa tima za projekte Marija Šošić.

Tema sastanka je bila usaglašavanje stavova i pregled aktivnosti na Programu, kao i tehničke pripreme i dogovori oko vođenja projekata koji će se realizovati u okviru Programa. Najpre su predstavnici Saveta Evrope predstavili planirane aktivnosti u okviru dva dela Programa, Institucionalni okvir i Jačanje kapaciteta lokalne samouprave, a zatim su partneri iz Srbije predstavili svoje trenutne aktivnosti i planove u pomenutim oblastima. Sastanku su prisustvovali i gosti iz Velike Britanije, koji su predstavili iskustva iz oblasti procene kapaciteta opštinskog rukovodstva i izgradnje kapaciteta opštinskih administracija (Leadership Benchmark i Performance Management) – oblasti kojima će biti posvećena dva projekta iz dela Jačanja kapaciteta lokalne samouprave.

Sa Ministarstvom finansija usaglašeni su stavovi o projektnim aktivnostima, dok se Ministarstvo za državnu upravu i lokalnu samoupravu obavezalo na učešće u Programu u prvom delu predviđenih aktivnosti koje podrazumeva analizu stanja i komparativnu analizu iz drugih zemalja. S druge strane, predstavnici Ministarstva nisu mogli da potvrde dogovoreno učešće u drugom delu aktivnosti koji podrazumeva izradu nacrtа odgovarajućih zakona. Kao prioritet od koga treba započeti realizaciju ovog dela programa, SKGO je izdvojio odnos opštinskih organa, tj. izmene Zakona o lokalnoj samoupravi.

Dogovoreno je da se odmah po povratku u Beograd pripreme zahtevi za uplatu prve rate, i odmah započne sa realizacijom aktivnosti u skladu sa pripremljenim akcionim planovima.

MARIJA ŠOŠIĆ, SKGO

Agencije za razvoj infrastrukture lokalne samouprave. Među pokroviteljima su Izvršno veće Vojvodine s Vojvođanskim investicionim fondom i Stalna konferencija gradova i opština.

Poseban značaj ovom sajmu daće istovremeno organizovanje sajмова finansija, informatike i elektronike, logistike i preduzetništva na Novosadskom sajmu.

Sigurno važne za sve učesnike biće kongresne aktivnosti koje će se u vreme Sajma organizovati u Kongresnom centru Master. Inače, upravo tim modelom organizovanja događaja u kojem se integrišu sajamske i kongresne aktivnosti, Novosadski sajam je pozicioniran u regionu kao profesionalni organizator koji omogućava da "oživi" objedinjeno tržište događaja i poslovnih skupova. Izgradnja jedinstvenog Sajamsko-kongresnog i poslovno-trgovačkog centra Master, gde posebno značajan deo čini Kongresni centar, prostor od 1200 mesta u plenumu, uz vrhunsku opremu poput one u evropskim kongresnim metropolama, značajno obeležava Novosadski sajam na mapi sajamskih i kongresnih centara Evrope i čini značajnu konkurentsku prednost za poslovne partnere koji prepoznaju interes predstavljanja na Novosadskom sajmu.

SKGO

Imenovana predsednica i članovi Komisije

U sredu 4. septembra 2006. godine u prostorijama Ministarstva finansija, održana je prva konstitutivna sednica Komisije za finansiranje lokalne samouprave

Zakon o finansiranju lokalne samouprave, usvojen 14. jula 2006. godine, u članu 50. predviđa osnivanje Komisije u cilju obezbeđenja načela pravičnosti, efikasnosti i otvorenosti sistema finansiranja lokalne samouprave i davanja preporuka za njegovo unapređenje.

Komisija u okviru svojih nadležnosti analizira kriterijume i merila za dodelu nenamenskih i funkcionalnih transfera i utvrđivanje njihove visine po jedinicama lokalne samouprave; analizira programe za dodeljivanje namenskih transfera u užem smislu, uključujući postupke dodeljivanja i kriterijume za izbor; prati vertikalnu i horizontalnu ujednačenost sistema, stepen zaduženosti jedinica lokalne samouprave i rezultate izmena sistema finansiranja lokalne samouprave i priprema godišnje izvешtaje o tome; priprema predloge za izmenu i poboljšanje sistema finansiranja lokalne samouprave.

Komisija ima 11 članova, od kojih predsednika i pet članova imenuje Vlada, a pet članova Stalna konferencija gradova i opština.

U skladu s tim, Predsedništvo SKGO-a

je na svojoj Petoj sednici, održanoj 13. septembra 2006. godine, imenovalo sledeće članove Komisije: Dušan Bajec, član Gradskog veća zadužen za finansije, Grad Beograd, dr Stanislav Momčilović, predsednik opštine, Opština Surdulica, Zoran Todosijević, šef Odseka za budžetsko i trezorsko poslovanje, Opština Čačak, Neda Zrnić, vođa Grupe za budžetsku inspekciju i reviziju, Opština Subotica, Mirosljub Ćosić, opštinski menadžer, Opština Kruševac.

Vlada Republike Srbije je svojim rešenjem od 21. septembra 2006. godine imenovala na mesto predsednika Biserku Pavlović, višu savetnicu u Ministarstvu finansija u Upravi za trezor, i članove Borislava Borovića, pomoćnika ministra u Ministarstvu za kapitalne investicije; Milomira Vidakovića, savetnika u Ministarstvu za državnu upravu i lokalnu samoupravu; mr Jovicu Đukića, pokrajinskog sekretara za finansije; Miloša Jankovića, državnog sekretara u Ministarstvu prosvete i sporta, i Nadu Maslovarić, višu savetnicu u

Ministarstvu zdravlja. Konstitutivnoj sednici su, osim članova Komisije, prisustvovali i Vesna Džinić, direktor Uprave za trezor, Danica Magovac, pomoćnik-koordinator direktora Uprave za trezor, Ružica Stojilković, pomoćnik direktora Uprave, Dejan Stojanović, pomoćnik direktora Poreske uprave, Goran Rakovac, član Odbora za lokalnu samoupravu Narodne skupštine RS i sekretar Dragan Luković, Željko Ožegović, predsednik SKGO-a, Đorđe Staničić, generalni sekretar SKGO-a i predstavnici SKGO-a. Na ovoj sednici razmatrani su plan rada Komisije, predlog Poslovnika o radu i procena ostvarenja BDP-a u 2006. godini.

Predsednik SKGO-a Željko Ožegović istakao je dobre rezultate dosadašnje saradnje Ministarstva finansija i SKGO-a koji se ogledaju u usvajanju Zakona o finansiranju lokalne samouprave, kao važnog instrumenta u procesu približavanja Srbije Evropskoj uniji.

Pomoćnik direktora Poreske uprave predstavio je projekat fiskalne decentralizacije, koji podrazumeva opštu obuku za lokalnu samoupravu u oblasti administriranja izvornih prihoda, specijalizovane obuke za različite vrste izvornih prihoda i izradu informacionog sistema za finansiranje lokalne samouprave koji bi trebalo da olakša rad budućih lokalnih poreskih uprava. Takođe, u pogledu preuzimanja zaposlenih od Poreske uprave, Poreska uprava je izradila organizacionu šemu za svaku opštinu sa optimalnom strukturom zaposlenih s obzirom na broj i kvalifikacionu strukturu što će biti objavljeno na veb-sajtu Uprave i SKGO-a.

FORUM NARODNE SKUPŠTINE REPUBLIKE SRBIJE

Bolje informisanje o SSS

U procesu primene SSS-a značajnu ulogu ima Odbor za smanjenje siromaštva

Odbor za smanjenje siromaštva formiran je u maju 2003. godine, a sa radom je počeo 8. aprila 2004. godine. Osnovna uloga Odbora je definisanje učesća Narodne skupštine u sprovođenju SSS-a, razmatranje predloga zakona, propisa i opštih akata, kao i drugih pitanja sa stanovišta sprovođenja Strategije za smanjenje siromaštva, nadziranje procesa donošenja i raspodela budžeta u vezi sa primenom SSS-a i dr.

Odbor je do septembra 2006. godine održao 26 sednica, predstavio SSS poslanicima i učestvovao na brojnim sastancima sa institucijama i organizacijama koje učestvuju u procesu primene SSS-a, kao i na seminarima koji su za temu imali smanjenje siromaštva. U proteklom periodu Odbor je ostvario veoma dobru saradnju sa programom Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP), koji je pružio podršku Odboru kroz niz aktivnosti. Takođe uz podršku

UNDP-a, u toku 2006. godine, u Skupštini su organizovane javne rasprave uz učešće predstavnika/ca državnih i lokalnih institucija, organizacija civilnog društva, a koje su prethodile procesu usvajanja zakona koji su ušli u skupštinsku proceduru.

Odbor je uz podršku Tima potpredsednice Vlade za implementaciju SSS-a u julu 2006. godine angažovao savetnicu za SSS, koja će poslanicima pružiti pomoć u praćenju i komentarisanoj zakona koji su značajni za SSS, kao i podršku odborima Narodne skupštine da se aktivnije uključe u primenu Strategije.

Odbor za smanjenje siromaštva Narodne skupštine Republike Srbije uz podršku Tima potpredsednice Vlade za implementaciju SSS-a, pokrenuo je Forum u Narodnoj skupštini sredinom septembra, koji će na redovnim sastancima okupljati sve partnere u primeni Strategije za smanjenje siromaštva

i na taj način poboljšati uslove za dalju primenu ovog nacionalnog dokumenta.

Forum ima za cilj da se učesnici u procesu primene SSS-a međusobno bolje informišu predstavljajući inicijativa na kojima rade. Pored toga, Forum treba da posluži za razmenu primera dobre prakse i za pokretanje inicijativa za rešavanje problema prepoznatih u procesu primene. Stalni učesnici Foruma su predsednici ili predstavnici/e odbora Narodne skupštine koji su uključeni u primenu Strategije za smanjenje siromaštva, predstavnici Tima za implementaciju SSS-a i Kancelarije za pridruživanje EU-u, lokalne vlasti kroz Stalnu konferenciju gradova i opština, nevladine organizacije, biznis partneri i predstavnici poslodavaca.

Pored napred navedenih stalnih članova Foruma, a zavisno od teme koja će biti predmet rasprave, biće pozivani i mnogi drugi zainteresovani akteri kao što su: predstavnici/e resornih ministarstava, predstavnici/e sindikata, donatori i međunarodni partneri, predstavnici Zajedničkog projekta Vlade, predstavnici/e medija (kao posmatrači i izveštači) i drugi.

KATARINA MARTINOVIĆ,

Odbor za smanjenje siromaštva
Narodne skupštine Republike Srbije

VREME

Copyright © 1997–2005 Vreme

PDF izdanje razvili: Saša Marković i Ivan Hrašovec

obrada: Marjana Hrašovec